

I. Atala 2. Kapitulu

EAEko haur eta gazteen aniztasuna, zifretan

Beatriz Otero Gutiérrez eta Karmele Mendoza Pérez

Argitaraldi elektronikoa

Izenburu orokorra:	Haur eta gazteen aniztasuna EAEn. (Oker izendatutako) bigarren belaunaldiak
Argitalpenaren urtea eta lekua:	2017, Bilbo
Argitaratzailea:	Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua
Diseinua eta maketazioa:	Taide Arteta, Ikuspegi – Immigrazioaren Euskal Behatokia
Dokumentazioa:	Antonio Gómez, Ikuspegi – Immigrazioaren Euskal Behatokia
Itzulpena:	Bakun Itzulpen eta Argitalpen Zerbitzuak, S.L.
ISBN:	978-84-9082-621-8 (obra osoarena)

AURKIBIDEA

Sarrera	5
1. Bigarren belaunaldien ezaugarriak EAEn.....	7
1.1. Banaketa lurralde historikoen arabera	9
1.2. Sexua, adina eta jatorria	10
1.3. Nazionalitatea eta jatorria	11
2. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen alderaketa erroldako datuetan oinarrituta	17
2.1. Gurasoen ikasketa-maila eta lan-egoera	17
2.2. Seme-alaben ikasketa-maila eta jarduera	20
2.3. Etxegunearen egitura.....	25
2.4. Bizilekuari buruzko datuak	27
3. Bigarren belaunaldien zenbait ezaugarri, EABI oinarri hartuta	31
3.1. Egoera administratiboa	32
3.2. Ikasketa-maila eta hezkuntzari lotutako alderdiak	33
3.3. Aktibitatea, okupazioa eta langabezia	34
3.4. Arazo ekonomikoak	35
4. Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkestaren azterketa.....	37
4.1. Pobreziaren eta prekarietatearen adierazleak mantenuari dagokionez (errenta).....	38
4.2. Pobrezia- eta prekarietate-adierazleak metatze-alorrean (ondarea eta epe luzerako bizi-baldintzak)	40
4.3. Benetako pobreziaren eta prekarietatearen adierazle sintetikoak.....	41
5. Ondorioak	43
5.1. Bigarren belaunaldien ezaugarriak EAEn.....	44
5.2. Ikasketak	44

5.3. Egoera administratiboa eta lan-egoera	45
5.4. Pobreziarekin lotura duten faktoreak	45
Bibliografia	47

SARRERA

1990eko hamarkadan Ameriketako Estatu Batuetan (aurrerantzean AEB) interes eta *corpus* akademiko handia sortu zen “bigarren belaunaldien” azterketaren harira; hau da, AEBra iritsitako migratzaileen seme-alaben harira. Hamarkada horretan bertan, Portes eta Apariciok zehaztutako moduan (2013), Espainiako estatuak migratzaileak hartu egiten zituen, igorri baino gehiago, eta, alde horretatik, batez ere harrera-herrialde bihurtzeko bidean zen. Era berean, migrazio-fluxuak gero eta heterogeneoagoak bihurtzen joan ziren jatorriari, generoari eta adinari zegokionez. Haurren eta gazteen ehunekoa handitzen joan den heinean, AEBn gertatu zen moduan, kolektibo horien integrazio-prozesua bilakatu da eztabaidaren muina, eta fenomenoaz azaltzeko ezin konta ahala ikerketa eta teoria sortu dira, azterlan eta ikerketa askotarikoak.

Euskal Autonomia Erkidegoan (aurrerantzean EAE), ordea, sakoneko azterlan gutxi egin dira jatorri atzerritarreko immigranteen ondorengoei buruz, eta egindako gehienak eskola barnean ikasle etorkinen egoeraren berri jakiteko helburuarekin egin dira (Arartekoa, 2011; ISEI-IVEI, 2014; Etxebarria eta Elosegui, 2010). Hala, txosten honen bidez gure asmoa da etorkinen ondorengoei buruzko lehen hurbilketa bat egitea, bigarren belaunaldien inguruko informazio estatistikoa jasotzen duten bigarren mailako iturriak aztertuta. Hainbat eta hainbat informazio-iturri aztertu ondoren, 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Errolda, 2014ko Etorkin Atzerritarrei buruzko Inkesta (EABI) eta 2016ko Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkesta (PGDI) hautatu ditugu, erabiltzen dituzten aldagaiak kontuan hartuta (batez ere aitaren eta/edo amaren jatorriarekin lotura dutenak) aukera ematen digutelako zifratan EAEko bigarren belaunaldien egoerari eta nondik norakoei buruzko erretratu zehatzagoa egiteko.

Erronka nabarmena da biztanleria horren hurbilketa estatistikoa egitea, kolektiboa homogeneizatu eta gehiegi sinplifikatu gabe. Azterlan honetako lehen

hurbilketan, ama edo aita atzerriko nazionalitatekoak edo atzerritar jatorrikoak (ama edo aita atzerrian jaioa) izanik EAEn bizi diren 0 eta 24 urte bitarteko pertsona guztiak hartu ditugu aztergai¹. Hauxe da txostenaren egitura: lehenik eta behin, EAeko hiru lurraldeetan biztanle horien egiturazko datuak zein diren adierazi dugu, erroldatik eskuratutako informazioan oinarrituta. Bigarrenik, erroldak eskaintzen dituen informazio-blokeak hartu eta alderatu egin ditugu pertsona migratzaileen seme-alaben datuak eta espainiar jatorriko pertsonen ondorengo datuak. Hirugarrenik, bigarren belaunaldietako kolektiboaren zenbait ezaugarri aztertzen dira, atzerritar jatorriko pertsonen guztizkoarekin alderatuz, Etorrin Atzerritarrei buruzko Inkesta (EABI) oinarri hartuta. Azkenik, Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkestan jasotako guztizko datuen eta bigarren belaunaldi gisa identifikatutako kolektiboaren datuen arteko alderaketa egin dugu.

Modu horretara, gure helburua izan da EAeko pertsona migratzaileen seme-alaben bilakaera zein den edo haiekin zer gertatzen ari den jakitea, emaitza horiek baliagarri izan daitezen etorkizuneko ikerketetarako hipotesi gisa.

Txosten honetako datuak eta ondorioak bigarren belaunaldien fenomenoari buruzko lehen hurbilketa estatistikotzat hartu eta irakurri behar dira, beharrezko zuhurtziarekin; izan ere, kontuan hartu behar da erabilitako estatistika-iturriak ez direla, berez, aztertutako biztanleria hori identifikatzeko eta horren bereizgarriak zehazteko diseinatuak izan.

---

¹Aurrerago egingo dugu sailkapen zehatzago bat gurasoak atzerritarak izanik 25 urtetik behera dituzten pertsona horien taldean edo bigarren belaunaldiko kolektiboan; hau da, nor diren berezko migratzaileak eta nor dauden bi taldeen artean.

1

Bigarren belaunaldien ezaugarriak EAEn

Atal honetan 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldatik² eskuratutako datuak jaso ditugu; hasiera batean, aita edo ama etorkina izanik (atzerriko nazionalitatekoa eta/edo atzerrian jaioa) EAEn bizi diren 0 eta 24 urte bitarteko pertsona guztiak hartu ditugu aintzat.

Literatura zientifikoan hainbat sailkapen egiten badira ere, zorrotz jokatuta, honako hauek baino ez lirateke hartu behar bigarren belaunaldiko kideztat: gurasoak atzeritarrak izanik (aita eta/edo ama atzerrian jaiotakoak) EAEn jaiotakoak. Dena dela, kolektibo horretako kideztat hartzen dira atzerrian jaiotakoak oso txikiak zirela harrerako herrialdera iritsi eta bertan gizarteratu diren pertsonak ere. Zenbait azterlanetan bereizi egiten dira, alde batetik, jatorrizko herrialdean jaiotakoak eta 10-12 urterako gizarteratze-prozesua jatorrian bertan hasi duten etorkinen seme-alabak, eta, bestetik, harrerako herrialdean jaiotakoak eta gizarteratu direnak (López eta Stanton-Salazar, 2001 eta de Rumbaut, 2004, Moncusi 2007 lanean aipatuak). Hain zuzen, bereizketa horretatik sortzen da, hurrenez hurren, 1.5 eta 2.0 belaunaldiak nomenklatura.

Beraz, ulertu behar da EAEn iristean 12 urte edo gehiago zituzten pertsona migratzaileak berez direla migratzaile, lehen pertsonan. Hala ere, lan honi begira zehaztasun handiagoz jokatu nahi izan dugu, eta kolektibo horretan beste bi talde bereizi ditugu (horrela egin dute beste txosten batzuetan ere): alde batetik, gure erkidegora 12-15 urterekin iritsitakoak (1.25 belaunaldia), eta, bestetik, 16 urterekin edo gehiagorekin iritsitakoak (1.0 belaunaldia). 1. taulan laburtzen dira zehaztapen eta sailkapen horiek.

²EINek hamar urtean behin egiten du Biztanleria eta Etxebizitza Errolda, eta azterlan horrek aukera ematen digu pertsonen, familien, eraikinen eta etxebizitzaren ezaugarriak jakiteko. 2011. urtean metodo misto bat erabili zen lehen aldiz, eskura zeuden administrazioaren erregistroetan eta laginketa bidezko inkesta batean oinarritua.

1. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0 eta 24 urte arteko gazteak

IKUSPEGI TIPOLOGIA	KOLEKTIBOIA
Bigarren belaunaldia: 2.0B	EAEn jaiotakoak eta gehienez ere 4 urte zituztela familiarekin berriz bildutakoak
Belaunaldi mistoa: 1.5B	5-11 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak
Migratzaileak lehen pertsonan: 1.25B	12-15 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak
Migratzaileak lehen pertsonan: 1.0B	16-24 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak

Iturria: norberak egina

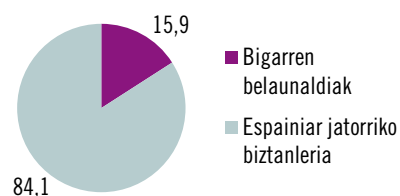
Uste dugu sailkapen honek errespetatu egiten dituela haur eta gazteen garapen-etapak eta etapa horien garrantzia gazteon gizarteratzeari begira, baina, horrez gainera, kontuan hartzen dituela migrazio-prozesuari beren kabuz ekin dioten nerabeak eta gazteak eta/edo gurasoen migrazio-proiektuan eragin handiago eduki dutenak.

“Familiarekin berriz bildutako adina” aldagaia (“Espainiako estatura iritsitako urtea” eta “jaioturtea” aldagaietan oinarrituta sortua) baliagarri izan dugu sailkapen hau sortzeko: 2.0B, EAEn edo Espainiako estatuan jaiotako pertsonak eta gehienez ere 4 urte zituztela familiarekin berriz bildutakoak; 1.5B, 5-11 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak; 1.25B, 12-15 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak; eta 1.0B, 16-24 urte artean zituztela familiarekin bildutakoak.

Lehen grafikoa ikus dezakegunez, gurasoetako bat gutxienez atzerritar nazionalitatekoa eta/edo jatorrikoa duten 0 eta 24 urte bitarteko 76.914 pertsona (% 15,9) bizi dira EAEn. Aurrez adierazitako sailkapena aintzat hartuta talde hori zehaztasun handiagoz nola banatzen aztertuz gero (2. taula), ohartuko gara gehiengo (46.609 pertsona, % 60,6) 2.0B taldekoa dela; hau

da, Espainiako estatuan jaiotako seme-alabak edo gehienez ere 4 urte zituztela familiarekin berriro bildutako pertsonak direla. Bigarrenik, 1.5B belaunaldia dago: 13.605 (% 17,7) dira 5 eta 11 urte bitartean zituztela familiarekin berriro bildutako pertsonak. Hirugarrenik, 1.25B taldea dago, 12 eta 15 urte artean zituztela berriro familiarekin bildutako 6.697 (% 8,7) gazte osatua. Eta azkenik 1.0B belaunaldia dago: EAEn 10.004 (% 13) gazte bizi dira 16 eta 24 urte artean zituztela familiarekin berriro bildutakoak edo migrazio-prozesuari beren kabuz ekin ziotenak (lehen pertsonako migratzaileak).

1. grafikoa. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak euskal biztanlerian (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

2. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak lau taldetako sailkapenaren arabera (2011)

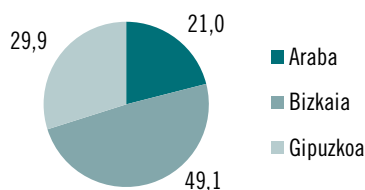
	K	%
2.0B	46.609	60,6
1.5B	13.605	17,7
1.25B	6.697	8,7
1.0B	10.004	13,0
Guztira	76.914	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Banaketa lurralde historikoen arabera

Aipatutako 76.914 gazte horiek EAEko hiru lurralde historikoetan nola banatzen diren aztertuz gero, Bizkaian bizi dira ia erdiak (% 49,1); hau da, gurasoetako bat gutxienez atzerritarra duten 37.748 gazte. Gipuzkoan, 22.978 (% 29,9) bizi dira, eta, azkenik, Araban 16.188 (% 21) gazte (2. grafikoa). Aurreko atalean adierazitakorekin bat etorritz, 2.0B belaunaldikoak dira gehienak, eta, ondoren, 1. 5B eta 1. 0B taldeetakoak. Patroi hori modu uniformeetan eta antzera errepikatzen da hiru lurralde historikoetan, 3. taulan ikus daitekeenez.

2. grafikoa. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak lurralde historikoen arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

3. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteen sailkapena lurralde historikoen arabera (2011)

	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B	Guztira
Araba	20,7	18,8	25,8	22,5	100,0
Bizkaia	48,6	52,9	43,9	49,8	100,0
Gipuzkoa	30,7	28,3	30,3	27,7	100,0
Guztira	46.609	13.605	6.697	10.004	76.914

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Sexua, adina eta jatorria

EAEn bizi diren atzerritar jatorriko 0 eta 24 urte bitarteko 76.914 biztanle horietatik 36.755 (% 47,8) atzerrian jaiotako dira eta 40.160 (% 52,2) Espainiako estatuan jaiotako (azken talde honetakoak dira, hain zuzen, 2.0B belaunaldia).

Jatorriaren arabera, alde handiak daude adinari dagokionez. Espainiako estatuan jaiotako 40.160 gazte horien artean, 2011. urtean, 17.750 umek (% 44,2) 0 eta 4 urte artean zituzten, eta 10.298 umek (% 25,6), 5 eta 9 urte artean. Bestalde, atzerrian jaiotako 36.755 horien artean, 21.303 gaztek (% 57,9) 16 eta 24 urte artean zituzten 2011. urte horretan.

Orobat, 3 eta 16 urte bitartean zituzten neska-mutilak aintzat hartuta (derrigorrezko hezkuntzari dagozkion adinak), gehiengoa (% 56) jada Espainiako estatuan jaiotakoa zen, eta, aldiz, 16 eta 24 urte arteko gazteen artean (derrigorrezko hezkuntzaren ondorengoa eta lan-merkatua), % 76 atzerrian jaiotakoa eta familiarekin gerora bildutakoa zen.

4. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko EAeko gazteen adina eta jatorria (2011)

	Espainiako estatuan jaiotakoak	Atzerrian jaiotakoak	Guztira	Espainiako estatuan jaiotakoak %	Atzerrian jaiotakoak %	Estatuko adina %	Atzerritarren adina	Guztira %
0-4 urte	17.750	1.668	19.418	91,4	8,6	44,2	4,5	25,2
5-9 urte	10.298	5.291	15.589	66,1	33,9	25,6	14,4	20,3
10-14 urte	5.153	8.493	13.646	37,8	62,2	12,8	23,1	17,7
15-19 urte	3.902	9.422	13.324	29,3	70,7	9,7	25,6	17,3
20-24 urte	3.057	11.881	14.938	20,5	79,5	7,6	32,3	19,4
Guztira	40.160	36.755	76.915	52,2	47,8	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Sexuari dagokionez, datuek erakusten dute biztanle horien artean zertxobait gehiago direla gizonezkoak; hain zuzen, guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteen % 52,3 gizonezkoa da eta % 47,7, emakumezkoa. Gizonezkoen ehunekoa zertxobait handiagoa da adin-talde ia guztietan, honako hauetan izan ezik: atzerrian jaiotako 20-24 urteko gazteen eta 5-9 urteko haurren artean (hurrenez hurren, % 53,3 eta % 51,2 da emakumea bi talde horietan) eta Espainiako estatuan jaiotako 15-19 urte artekoetan (% 51,5 da emakumea). Beraz, talde horietan zertxobait handiagoa da emakumeen ehunekoa.

5. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko EAEko gazteak sexuaren, adinaren eta jatorriaren arabera (2011)

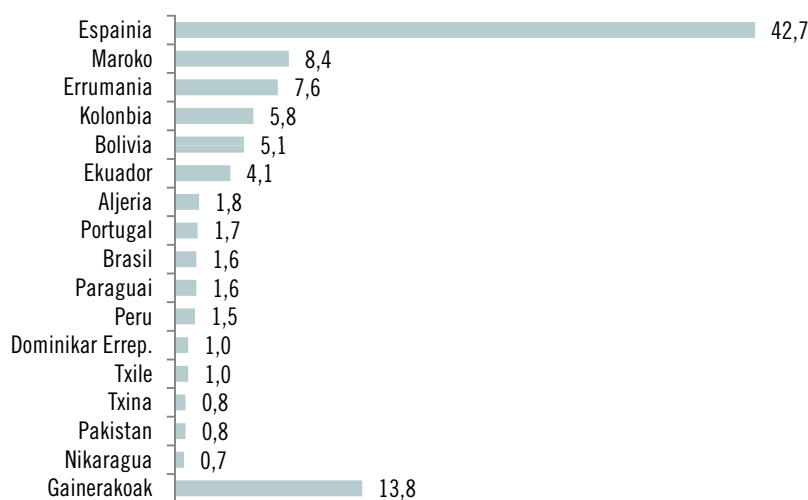
	Espainiako estatuan jaiotakoak			Atzerrian jaiotakoak			Guztira		
	Gizon.	Emak.	Guztira	Gizon.	Emak.	Guztira	Gizon.	Emak.	Guztira
0-4 urte	53,9	46,1	17.750	52,7	47,3	1.668	53,8	46,2	19.418
5-9 urte	54,7	45,3	10.298	48,8	51,2	5.291	52,7	47,3	15.589
10-14 urte	51,6	48,4	5.153	50,0	50,0	8.493	50,6	49,4	13.646
15-19 urte	48,5	51,5	3.902	58,6	41,4	9.422	55,6	44,4	13.324
20-24 urte	53,6	46,4	3.057	46,7	53,3	11.881	48,1	51,9	14.938
Guztira	53,3	46,7	40.160	51,1	48,9	36.755	52,2	47,8	76.915

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Nazionalitatea eta jatorria

Aurreko 3. grafikoak erakusten duenez, guraso atzerritarrak dituzten EAEko 0-24 urte bitarteko gazte gehienek Espainiako nazionalitatea dute; hain zuzen, 32.827 gaztek (% 42,7) dute nazionalitate hori. 32.827 pertsona horietatik % 93,3 Espainiako estatuan jaiotak dira edo 4 urte baino gutxiago zituztela familiarekin bildutakoak; hau da, 2.0B izendatu dugun talde horretako kideak dira. Bestalde, % 4,6, 5-10 urte artean zituela elkartu zen familiarekin eta 1.5B taldekoa da; % 1,3 1.25B taldekoa da, 10-15 urte artean zituela familiarekin bildutakoa, eta % 0,7, berriz, 16 eta 24 urtean artean zituela bildu zen berriro familiarekin edo adin horretan ekin zion bere kabuz migrazio-proiektuari.

3. grafikoa. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak: nazionalitate nagusiak (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Espainiarren ondoren, nazionalitate hauetakoak dira bigarren belaunaldietako kide gehienak: marokoarrak (% 8,4), errumaniarrak (% 7,6), kolonbiarrak (% 5,8), boliviarrak (% 5,1) eta ekuadortarrak (% 4,1). Nazionalitatea edozein dela ere, gehiengo zabala 2.0B taldekoa da, hurrena 1.5B taldekoa eta azkenik 1.0B taldekoa (6. taula). Alabaina, paraguaiarren eta nikaraguarren kasuan, patro hori erabat aldatzen da: gurasoetako bat gutxienez atzerritarra duten 0 eta 24 urte bitarteko gazte paraguaiarren eta nikaraguarren kasuan, 1.0B taldekoa da gehiengoa: % 59,7 eta % 52,7, hurrenez hurren.

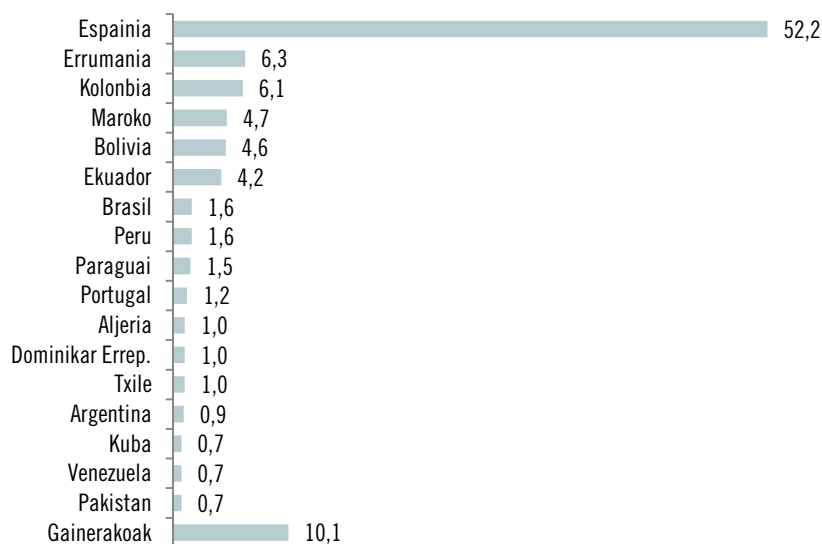
6. taula. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak: nazionalitate nagusiak (2011)

	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B	Guztira
Espainiako estatua	93,3	4,6	1,3	0,7	32.827
Maroko	55,6	12,9	13,1	18,4	6.459
Errumania	30,1	30,6	13,3	26,0	5.819
Kolonia	12,7	39,4	22,2	25,6	4.468
Bolivia	22,9	40,5	16,2	20,4	3.911
Ekuador	24,5	30,3	20,0	25,2	3.137
Aljeria	58,7	18,3	6,8	16,2	1.386
Portugal	66,3	14,4	7,2	12,1	1.337
Brasil	21,8	40,7	17,0	20,5	1.264
Paraguai	5,2	26,8	8,3	59,7	1.212
Peru	21,0	42,3	14,9	21,8	1.142
Txile	19,1	48,1	21,8	11,1	803
Dominikar Errepublika	26,0	33,3	23,4	17,3	781
Txina	42,4	33,0	5,2	19,3	615
Nikaragua	19,6	19,1	8,7	52,6	530
Pakistan	39,0	18,6	20,3	22,2	636
Gainerakoak	48,7	22,1	11,0	18,3	10.587
Guztira	60,6	17,7	8,7	13,0	76.914

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Jaioterriari edo jaiotza-herrialdeari dagokionez, bigarren belaunaldiak, hein handi batean, aurrez adierazitako nazionalitateetakoak dira. Aurrez azaldutakoarekin bat etorritik, gehien-gehienak Espainiako estatuan jaiotakoak dira: 0 eta 24 urteko gazteen 40.160 hain zuzen (% 52,2). Jatorriari erreparaturik, nabarmenezkoa da Kolonbian eta Ekuadorren jaiotakoaren ehunekoa; berez, herrialde horietan jaiotakoak gehiago dira nazionalitate hori dutenak baino, eta horrek adieraz dezake kolektibo horietako askok Espainiako nazionalitatea hartu dutela. Bestalde, guraso atzerritarrak dituzten gazteen tipologiaren arabera aztertuz gero jatorriak, berriro ere nabarmenezkoa da Paraguaiako kasua; izan ere, 16 urtetik gora Espainiako estatura iritsi diren gazte paraguaiarren ehunekoa oso nabarmena da: % 64,1ekoa 1.0B azpialdean.

4. grafikoa. Guraso atzerritarrek dituzten 0-24 urte arteko gazteak: jatorri nagusiak (jaiotza-herrialdea) (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

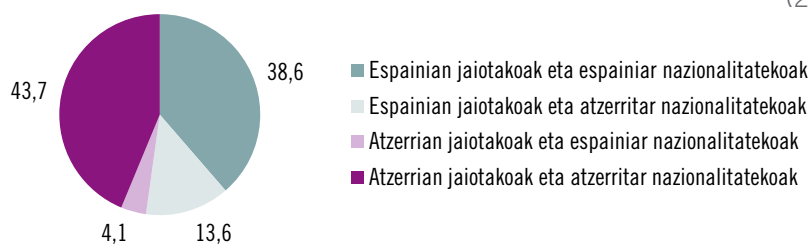
7. taula. Guraso atzerritarrek dituzten 0-24 urte arteko gazteak: jatorri nagusiak (jaiotza-herrialdea) (2011)

	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B	Guztira
Espainiako estatua	98,5	1,2	0,2	0,2	40.161
Errumania	15,9	36,4	16,0	31,8	4.831
Kolonbia	8,4	42,5	24,0	25,1	4.681
Maroko	22,6	20,8	23,8	32,7	3.638
Bolivia	15,3	44,4	17,8	22,4	3.562
Ekuador	13,2	37,9	22,6	26,3	3.197
Brasil	12,2	44,4	20,6	22,8	1.201
Peru	21,3	39,4	15,8	23,5	1.226
Paraguai	4,2	24,4	7,3	64,1	1.130
Portugal	50,8	24,6	10,0	14,6	957
Aljeria	22,1	39,0	12,1	26,8	779
Dominikar Errepublika	13,6	42,2	26,3	17,9	756
Txile	18,5	48,5	23,1	9,9	758
Argentina	30,5	30,9	25,8	12,9	699
Kuba	10,8	33,7	26,7	28,8	520
Venezuela	36,9	38,1	6,1	18,9	561
Pakistan	25,1	22,8	24,9	27,2	518
Gainerakoak	27,6	33,6	12,2	26,5	7.733
Guztira	60,6	17,7	8,7	13,0	76.908

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Nazionalitateari eta jaiotako herrialdeari loturiko datuak gurutzatuz gero, ohartuko gara guraso atzerritarrak dituzten EAeko 29.704 gaztek Espainiako nazionalitatea dutela eta Espainiako estatuan jaioak direla (guraso atzerritarrak dituzten biztanleen % 38,6 eta bigarren belaunaldiko gazteen % 63,7).

5. grafikoa. Guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte arteko gazteak: nazionalitatea (espainiarra/atzerritarra) eta jatorria (Espainiako estatua/Atzerria) (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Guraso atzerritarrak izanik Espainian jaio eta Espainiako nazionalitatea duten biztanleen jatorrian sakonduz, ondorengo taulan adierazi dugu zer nazionalitatekoak diren gazte horien gurasoak. Datuek Espainiako nazionalitatea duten pertsonen ehuneko nabarmena erakusten dute, eta, beraz, adierazten dute aita eta ama askok nazionalitate hori eskuratu dutela eta/edo bertako jendearekin ezkondu direla.

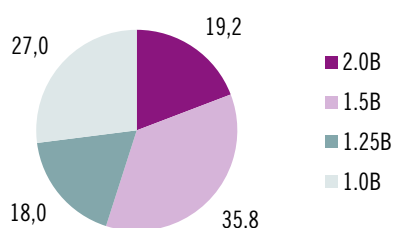
8. taula. Guraso atzerritarrak izanik Espainiako estatuan jaio eta Espainiako nazionalitatea duten 0-24 urte bitarteko gazteak: gurasoen nazionalitatea (2011)

	Aita		Ama	
	K	%	K	%
Espainiako estatua	10.779	36,3	11.696	39,4
Latinoamerika	7833	26,4	10.529	35,4
EB15	5.510	18,5	3.151	10,6
Magreb	2.558	8,6	1.670	5,6
Afrikako gainerako herrialdeak	1.144	3,9	836	2,8
Bulgaria eta Errumania	611	2,1	450	1,5
Gainerako EB	405	1,4	516	1,7
Ipar Amerika	327	1,1	191	0,6
Gainerako Asia	260	0,9	292	1,0
Ozeania	105	0,4	87	0,3
EB25	100	0,3	180	0,6
Txina	73	0,2	73	0,2
Galdutakoak	0	0,0	32	0,1
Guztira	29.704	100	29704	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Bestalde, jada adierazi dugu guraso atzerritarrak dituzten 0-24 urte bitarteko 36.753 pertsona atzerrian jaioak direla. Horietako gehienak (% 52,4) 12 urte baino gutxiago zituztela bildu dira berriro familiarekin. Gainera, pertsona horietako gehienak zuzenean atzerritik datoz, nahiz eta gero eta handiagoa den EAE barneko migrazioen ehunekoa (% 17,3).

6. grafikoa. Guraso atzerritarrak dituzten eta atzerrian jaio diren 0-24 urte bitarteko gazteak, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

9. taula. Guraso atzerritarrak dituzten eta atzerrian jaio diren 0-24 urte bitarteko gazteak aurreko bizilekuaren arabera

	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B	Guztira
Atzerritarrak	74,1	76,6	74,8	73,0	74,8
Espainiako beste erkidego batekoak	7,1	5,5	9,2	10,7	7,9
EAEko beste udalerrri batekoak	18,8	17,9	16,0	16,4	17,3
Guztira	7.050	13.141	6.632	9.929	36.752

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

2

Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen alderaketa eroldako datuetan oinarrituta

Atal honetan 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak jaso eta adierazi ditugu. Hain zuzen, 0 eta 24 urte bitarteko euskal biztanleria (euskal jatorrikoa edo espainiar jatorrikoa) eta atzerritar jatorrikoa³ alderatu ditugu erroldako informazio-bloke bakoitzean (ikasketa-maila, jarduera, etxeguneari buruzko datuak, etxebizitzaren baldintzak eta abar).

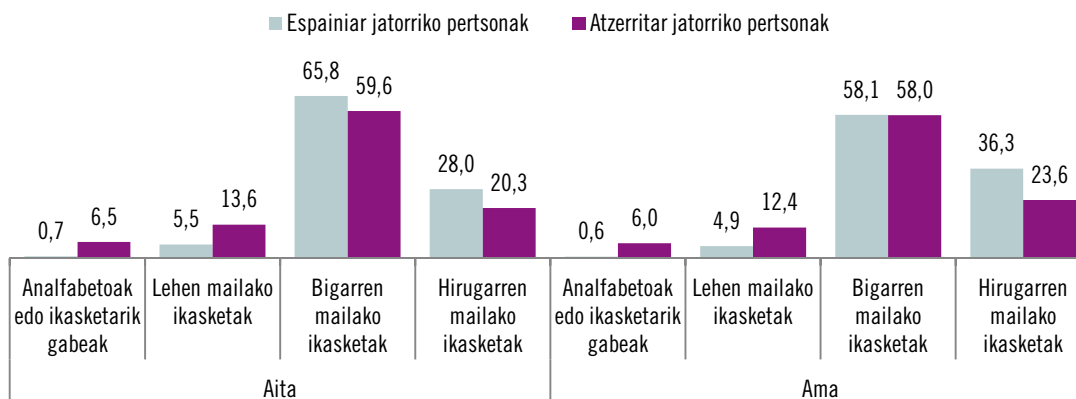
Gurasoen ikasketa-maila eta lan-egoera

Hezkuntza-mailari buruzko informazioarekin izan behar den zuhurtzia aintzat harturik, datu horiek erakusten dute atzerritar jatorriko gazteen aita-amen artean handiagoa dela ikasketarik gabeko pertsonen ehunekoa, eta, aldiz, euskal/espainiar jatorrikoen artean handiagoa dela hirugarren mailako ikasketak dituzten gurasoen ehunekoa.

Atzerritar jatorriko 0-24 urte bitarteko pertsonen taldean sortutako tipologiaren arabera xehakatzen baditugu datuak, ohartuko gara 12 urtetik gora familiarekin berriro elkartutako atzerritar jatorriko pertsonen artean (1.25B eta 1.0B kategoriak) dela handiena inolako ikasketarik ez duten aita eta/edo amen ehunekoa, eta, orobat, talde horretan dela txikiena goi-mailako ikasketak dituzten aita eta/edo amen ehunekoa.

³Aurrerantzean ere “EAEn bizi eta aita eta ama (biak) euskal eta/edo espainiar jatorrikoak dituzten 0-24 urte bitarteko pertsonak” hartuko ditugu euskal/espainiar jatorriko biztanletzat. Era berean, “EAEn bizi eta ama eta/edo aita (gutxienez bietako bat) atzerritar jatorrikoa duten 0-24 urte bitarteko pertsonak” hartuko ditugu, aurrerantzean ere, atzerritar jatorriko biztanletzat.

7. grafikoa. Aita-amen ikasketa-maila, euskal/espainiar jatorriaren eta atzerritar jatorriaren arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

10. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen aita eta amen ikasketa-maila, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Aita	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Analfabetoak/ikasketa gabeak	0,7	6,5	5,2	5,4	16,2	19,1
Lehen mailako ikasketak	5,5	13,6	12,0	17,8	17,6	17,8
Bigarren mailako ikasketak	65,8	59,6	59,2	63,2	57,8	56,8
Hirugarren mailako ikasketak	28,0	20,3	23,6	13,5	8,4	6,4
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ama	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Analfabetoak/ikasketa gabeak	0,6	6,0	4,3	6,4	11,8	14,4
Lehen mailako ikasketak	4,9	12,4	10,1	16,4	20,5	13,5
Bigarren mailako ikasketak	58,1	58,0	56,3	60,9	61,2	63,0
Hirugarren mailako ikasketak	36,3	23,6	29,1	16,3	6,4	10,1
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

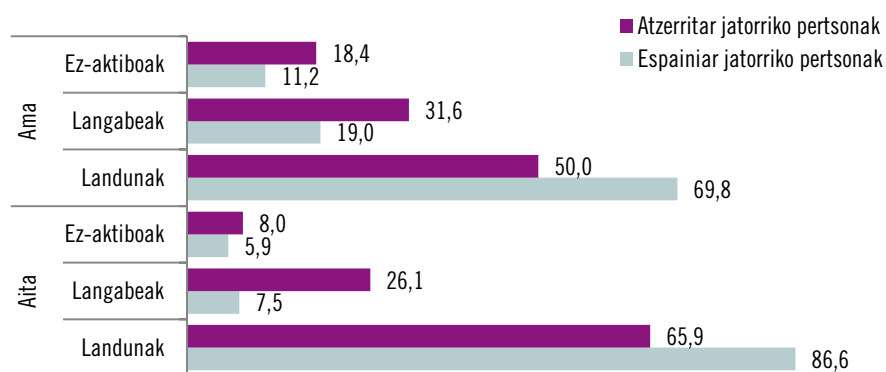
Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Bi gurasoen lan-egoera aztertuta, datuen arabera euskal/espainiar jatorriko biztanleen aiten % 86,6k dio lana duela. Aldiz, atzerritar jatorriko gazteen aiten kasuan, ehuneko hori nabarmen txikiagoa da, % 65,9koa baita enplegu-tasa. Horren ondorioz, langabezia-tasa handiagoa da atzerritar jatorriko gazteen aiten artean (% 26,1) eta nabarmen txikiagoa (% 7,5) euskal/espainiar jatorriko pertsonen aiten artean.

Bestalde, langabezia-tasaren aldea txikiagoa da bi taldeetako amen artean aiten artean baino. Hala, euskal/espainiar jatorriko pertsonen ama langabeen

eta atzerritar jatorriko biztanleen ama langabeen arteko aldea 12,6 puntukoa da, eta bi taldeetako aiten artekoa, 18,6 puntukoa.

8. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen gurasoen lan-egoera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Oro har, atzerritar jatorriko pertsonen gurasoen artean, zenbat eta denbora gutxiago izan iritsi zirenetik, orduan eta txikiagoa da lana duten aita-amen ehunekoa eta, beraz, handiagoa langabezian daudenena.

11. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen gurasoen lan-egoera, ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Aita	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Landunak	86,6	65,9	68,2	61,2	58,0	55,1
Langabeak	7,5	26,1	24,2	29,6	32,9	34,9
Ez-aktiboak	5,9	8,0	7,6	9,1	9,1	10,0
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

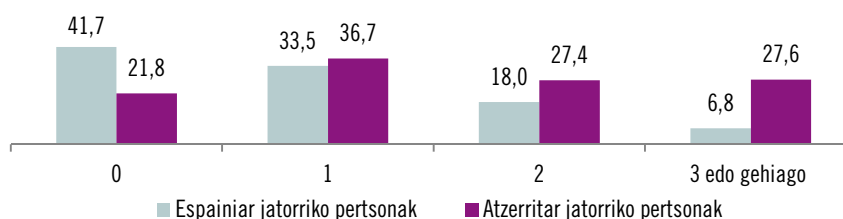
Madre	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Landunak	69,8	50,0	47,2	55,3	54,8	58,6
Langabeak	19,0	31,6	34,6	24,4	29,5	23,4
Ez-aktiboak	11,2	18,4	18,2	20,3	15,6	18,0
Guztira	100,0	100,0	47,2	55,3	54,8	58,6

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Era berean, etxegunean dauden langabeen edo ez-aktiboaren datuak aztertuz gero, ohartuko gara zifrak asko handiagoak direla pertsona migratzaileen seme-alabak bizi diren familietan. Euskal/espainiar jatorriko pertsonen % 41,7k dio etxegunean ez dutela inor langabezian, eta, aldiz, atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan zifra horrek nabarmen egiten du behera: % 21,8k baino ez du ez du inor lanik gabe etxean. Etxegunean hiru pertsona edo gehiago lanik gabe dituzten kasuak dira larrienak. Euskal/espainiar jatorriko biztanleen % 6,8 baino

ez dago egoera horretan, eta, aldiz, atzerritar jatorriko etxeguneetan balio horiek igo egiten dira eta familien % 27,6 dago premiazko egoera horretan.

9. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan langabezia edo ez-aktibo dauden pertsonen kopurua (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Etxegunean langabetuak dituzten familien ehunekoak aztertuz gero, berriro ere 1.25B eta 1.0B azpitalde edo kategorietako atzerritar jatorriko pertsonen artean dira handienak portzentajeak; hau da, gure lurraldera azken urteetan iritsitakoaren artean.

12. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan langabezia edo ez-aktibo dauden pertsonen kopurua, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
0	41,7	21,8	26,4	19,1	6,6	14,2
1	33,5	36,7	39,6	34,6	30,3	30,7
2	18,0	27,4	23,8	27,7	33,1	27,5
3 edo gehiago	6,8	27,6	10,2	18,6	30,0	27,6
Guztira	100,0	100,0	100	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

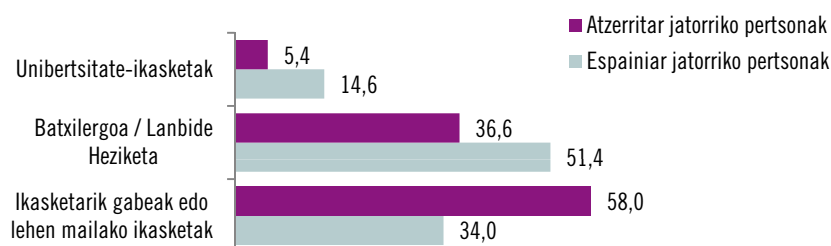
Seme-alaben ikasketa-maila eta jarduera

EAEn prozesu hasi berria izanik, oraindik ere ez dugu datu zehatzik atzerritar jatorriko seme-alaben eskolatzeari buruz. Alabaina, datu batzuek kezka sortzen dute eta gaiari buruz hausnartzeko bidea eman beharko ligukete. Europar Batasunak eginiko azterketa baten arabera, 2010ean, eskola uztearen tasa orokorra % 31,2koa zen Espainian, baina etorkinen artean, aldiz, % 45ekoa (Moreno eta Aierdi, 2010). Eurostatek 2015ean eginiko azterlan baten arabera, berriz, Espainiako estatuan jaio ez diren 18 eta 24 urte bitarteko gazteen % 37,8k garaia baino lehen uzten ditu ikasketak; hau da, Europar Batasuneko batez bestekoarekin alderatuta (% 20,8), % 18 gehiagok. Era berean, eskola

uzten dutenek langabezia-esperientziak izateko arrisku handiagoa dutela aurreikusi izan dute egile askok eta askok. Datu hauek gure alarmak piztu dituzte, eta, horren ondorioz, zehatz eta zorrotz aztertu nahi ditugu eroldako datuak, bigarren belaunaldi hauen artean sor daitezkeen egoera sozial kalteberak aurreikusi ahal izateko.

Hezkuntza-mailari buruzko informazioarekin izan beharreko zuhurtzia aintzat hartuta, datuek adierazten dute euskal/espainiar jatorriko 16 eta 24 urte bitarteko gazteen erdiak baino gehiagok amaitu dituztela bigarren mailako ikasketak, eta %15ek, berriz, unibertsitate-ikasketak bukatu dituztela. Aldiz, adin-tarte bereko atzerritar jatorriko gazteen erdiak baino gehiagok (% 58) lehen mailako ikasketak besterik ez ditu.

10. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen ikasketa-maila (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Ondorengo taulan ikus dezakegunez, atzerritar jatorriko pertsonen artean, Espainiako estatuan jaiotakoek edo 4 urte bete baino lehen familiarekin bildutakoek dituzte hezkuntza-maila altuenak (hau da, 2.0B taldekoek edo bigarren belaunaldikoek): zehazki, gazte horien % 44,5ek derrigorrezko bigarren hezkuntzaren ondorengo maila eskuratu du eta % 9,5ek unibertsitate-karrera bat ikasi du. Adin gehiagorekin gure lurraldera iritsitako gazteek (1.0B) goragoko hezkuntza-maila dute gainerako bi taldeetakoek baino; hau da, 1.5B eta 1.25B taldeetakoek baino.

13. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen ikasketa-maila, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

	Euskal/Esp. jatorriak	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Ikasketarik gabe/Lehen mailako ikasketak/DBH	34,0	58,0	46,0	74,9	70,2	52,6
Batxilergoa/Lanbide Heziketa	51,4	36,6	44,5	24,3	27,8	41,1
Unibertsitate ikasketak	14,6	5,4	9,5	0,8	2,0	6,3
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Euskal/espainiar jatorriko 16 eta 24 urte bitarteko gazte gehienak (% 60,7) ikasten ari dira, eta portzentaje hori nabarmen apalagoa da (% 45,7) atzerritar jatorriko gazteen artean. Kasu honetan, aipatzekoa da euskal/espainiar jatorriko biztanleen eta gure lurraldean errotuen dauden atzerritar jatorriko pertsonen (2.0B kategoria) ehunekoak oso antzekoak direla, eta EAera adin gehiagorekin (1.0B kategoria) iritsitako gazteen artean dela txikiena ikasten ari direnen ehunekoak.

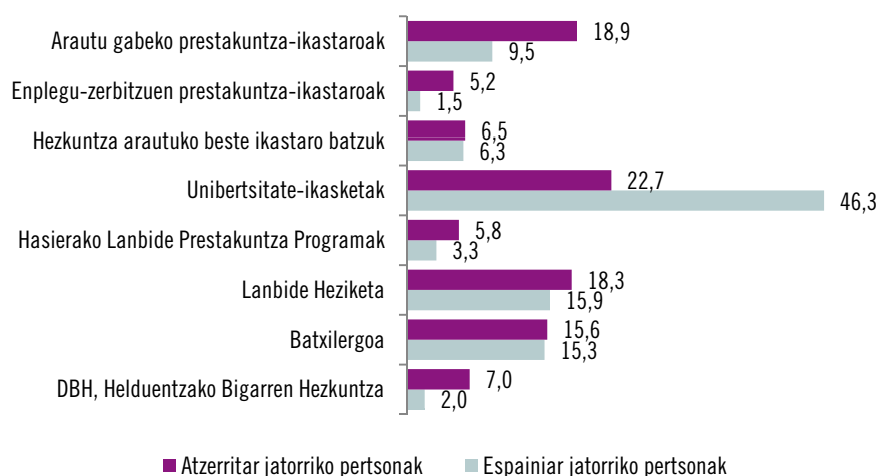
11. grafikoa. Ikasketak egiten ari diren euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko 17-24 urte bitarteko gazteen ehunekoak, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Aztertzen badugu 17 eta 24 urte bitarteko gazte horiek zer ikasketa egiten ari diren (12. grafikoa), nabarmentzekoa da euskal/espainiar jatorriko pertsonen ia erdia unibertsitate-ikasketak egiten ari dela, eta, aldiz, atzerritar jatorrikoen artean, % 22,7 baino ez. Bestalde, nabarmentzekoa da enplegu-zerbitzuetako prestakuntza-ikastaroak eta arautu gabeko beste ikastaro batzuk egiten ari diren atzerritar jatorriko pertsonen ehunekoak. Horrez gain, lanbide-heziketako ikasketak egiten ari diren atzerritarren ehunekoak ere zertxobait handiagoa da.

12. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleak egiten ari diren ikasketak (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Datuak txosten honen hasieran zehaztutako tipologiaren arabera aztertuz gero, berriro ere euskal/espainiar jatorriko biztanleen ehunekoetara gehien hurbiltzen direnak hemen jaiotako atzerritar jatorriko pertsonenak edota gehienez ere 4 urte zituztela familiarekin bildutako pertsonenak dira (2.0G). Era berean, datu horien arabera, helduentzako zentzoren batean DBHko ikasketak egiten ari direnen artean handiagoa da atzerritar jatorria duten pertsona horien ehunekoa. Bestalde, eskola uztearen eta langabeziaren arteko aipatutako lotura argi islatzen da Enplegu Zerbitzu Publikoetako prestakuntzari buruzko datuetan; izan ere, 1.0G kategoriako pertsonen artean oso handia da prestakuntza-ikastaro horietan izena emandakoen ehunekoa (% 15,6), eta, aldiz, beste kategorietan ez da % 2ra iristen.

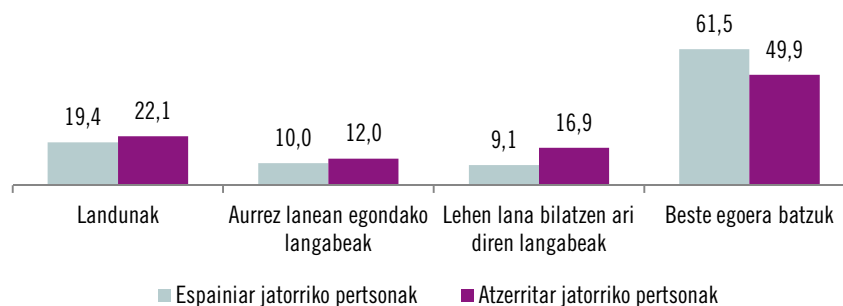
14. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko 17 eta 24 urte bitarteko gazteak egiten ari diren ikasketak, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
DBH, Helduentzako bigarren hezkuntza	2,0	7,0	3,5	10,0	12,8	4,7
Batxilergoa	15,3	15,6	19,8	23,7	15,4	4,8
Lanbide heziketa	15,9	18,3	12,4	18,2	23,0	22,1
Hasierako lanbide-prestakuntzako programak	3,3	5,8	5,1	2,0	7,8	7,7
Unibertsitate-ikasketak	46,3	22,7	38,1	15,7	14,8	14,7
Hezkuntza arautuko beste ikastaro batzuk	6,3	6,5	5,6	4,1	6,4	9,6
Enplegu-zerbitzuetako prestakuntza-ikastaroak	1,5	5,2	1,9	0,7	1,1	15,6
Arautu gabeko beste prestakuntza-ikastaro batzuk	9,5	18,9	13,6	25,6	18,7	20,9
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Ikasketez gain, jarduerarekiko erlazioa ere aztertu dugu 17 eta 24 urte bitarteko gazteei dagokienez. 13. grafikoko datuek erakusten dutenez, euskal/espainiar jatorriko pertsonen artean handiagoa da bai landunen eta bai langabeen ehunekoa. Nabarmentzekoa da euskal/espainiar jatorriko pertsonen eta atzerritar jatorrikoen arteko aldea askoz handiagoa dela langabeziarekin loturiko datuetan okupazio-datuetan baino.

13. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko 17 eta 24 urte bitarteko pertsonen jarduerarekiko erlazioa (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Lanean ari diren gazteen artean (15. taula), euskal/espainiar jatorriko biztanleekiko alderik handienak Espainiara 16 urterekin edo gehiagorekin iritsi ziren atzerritar jatorriko biztanleen artean sortzen dira (1.0B kategoria). Hala, azken horien artean, lanean dauden pertsonen portzentajea % 33,9koa da, eta euskal/espainiar jatorriko gazteen artean, berriz, % 19,4koa. Datu hauen argitan, badirudi lehen taldekoek joera handiagoa dutela lan-merkatura jotzeko ikasketekin jarraitzeko baino. Arrazoiak, funtsean, hiru dira: adina bera, eskola garaia baino lehen uztea eta norberak hala erabakitzea. Era berean, gazte horien artean handiagoa da langabetuen ehunekoa (% 35,4) euskal/espainiar jatorrikoen artean baino (% 19,1), nahiz eta azken horien portzentajea ere aski kezagarria izan.

15. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko 17 eta 24 urte bitarteko pertsonen jarduerarekiko erlazioa, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Landunak	19,4	22,1	15,5	11,4	16,2	33,9
Aurrez lanean egondako langabeak	10,0	12,0	12,1	8,0	11,9	13,6
Lehen lana bilatzen ari diren langabeak	9,1	16,9	9,8	12,6	19,6	21,8
Beste egoera batzuk	61,5	49,9	62,6	68,0	52,3	30,7
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Ikasketa-maila eta lan-jarduera erroldaren bidez aztertzeak muga handiak ditu, eta, horren ondorioz, uste dugu azterlan gehiago egin beharko liratekeela gai horren inguruan; izan ere, eskola garaia baino lehen uzteak egoera sozial kalteberak sortzen ditu, eta egoera horiei loturik, langabezia-tasak ere gora egiten du gazte horien artean.

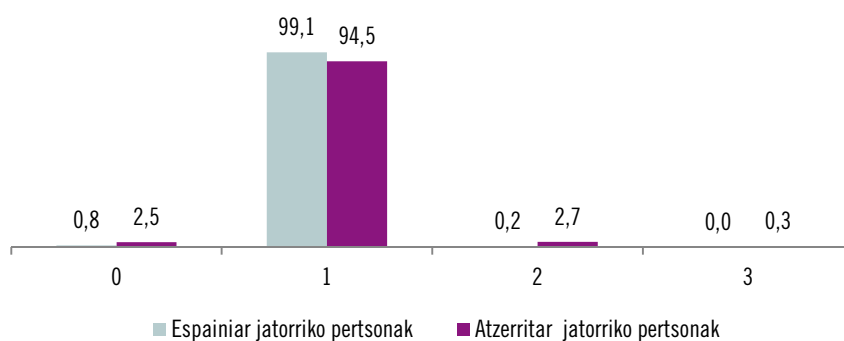
Nabarmentzekoa da izan badirela zenbait azterlan eskola garaia baino lehen uzteko arrazoiak bilatzeko. Alde batetik, azterlan batzuen arabera, familia etorkinek beren seme-alaben hezkuntza-prozesuan parte hartzeko modua beste era batera ulertzen eta balioesten dute, eta hor egon daiteke eskola garaia baino lehen uztearen arrazoiak. Hala, Carrasco, Pàmies eta Bertranek (2009:71) diote familia batzuek beren seme-alaben eskola-ibilbideari jarraipena ematearen alde egiten dutela, eta beste familia batzuek kargatzat hartzen dutela seme-alaben derrigorrezko eskolatzea eta nahiago dutela lan-merkatuan hasteko edo ugaltze-zikloari ekiteko adina eta legezko baldintzak lehenbailehen betetzea.

Eta bestetik, Madrilgo Erkidegoan eginiko zenbait azterlanen arabera, hezkuntza arautuan joera nabarmena dago ikasle etorkinak beste hezkuntza-bide batzuetara kanporatzeko (Franzé, Moscoso, eta Sánchez, 2011; Poveda, Jociles eta Franzé, 2009).

Etxegunearen egitura

Etxegunearen egiturari erreparatuz gero, hala euskal/espainiar jatorrikoen kasuan nola atzerritar jatorrikoen kasuan, etxe gehien-gehienetan familia bakarra bizi da.

14. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan bizi den familia kopurua (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Hala ere, egia da gure lurraldera adin gehiagorekin iritsi ziren atzerritar jatorriko pertsonen artean, zertxobait arruntagoa dela beste egoera batzuk izatea. Hala, 1.25B kategoriako gazteen % 6,4 eta 1.0B kategoriako gazteen %5,1 bi familia dauden etxeguneetan bizi dira. Gainera, 1.25B eta 1.0B kategorietako % 6,3 eta % 10,5, hurrenez hurren, familiako inorekin loturarik ez duten etxeguneetan bizi dira.

16. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan bizi den familia kopurua, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

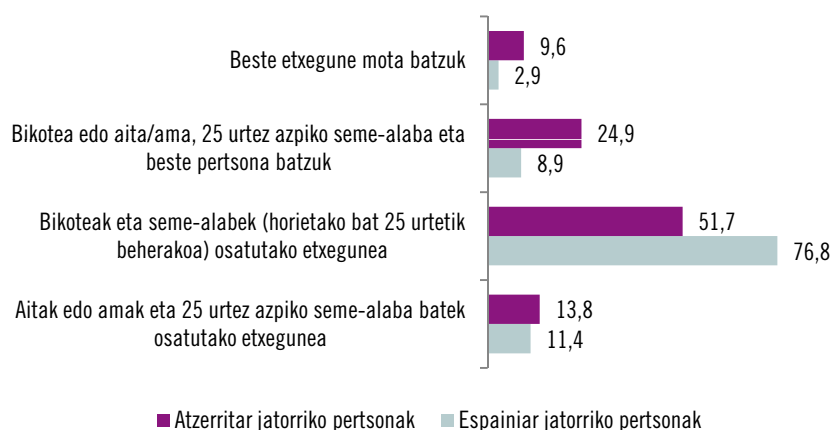
	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
0	0,8	2,5	0,7	0,6	6,3	10,5
1	99,1	94,5	97,1	96,6	87,3	84,5
2	0,2	2,7	1,8	2,5	6,4	5,1
3	0,0	0,3	0,4	0,3	0,0	0,0
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Datuei erreparatuz, euskal/espainiar jatorriko pertsonen 4 etxegunetatik hirutan (% 77) bikotea eta seme-alabak bizi dira, eta seme-alabetako bat 25 urtetik beherakoa da. Atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneetan ere familia-eredu hori da ohikoena, baina portzentajea nabarmen txikiagoa da (% 52).

Bestalde, familia migratzaileen artean⁴, euskal familien artean ez bezala, beste hau da etxeguneen bigarren egitura ohikoena: bikotea edo aita/ama eta 25 urtetik beherako seme-alabaren bat eta haiekin batera bizi diren beste pertsona batzuk; hain zuzen, atzerritar jatorriko etxeen laurdenetan horixe da egitura. Era berean, etxegune gero eta gehiagotan bizi dira guraso bakarra eta 25 urtetik beherako seme-alabaren bat; hain zuzen, euskal familien % 11,4tan eta familia migratzaileen % 13,8tan.

15. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko pertsonen etxeguneen egitura (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

⁴Txostenaren irakurketa arintzeko, "familia migratzaileak" eta "euskal familiak" esamoldeak erabiliko ditugu, hurrenez hurren, "atzerritar jatorriko familiak" eta "euskal/espainiar jatorriko familiak" esamoldeen baliokide.

Beste behin, euskal/espainiar jatorriko biztanleen ehunekoekiko alderik handienak familiarekin beranduen elkartutako pertsonen artean sortzen dira (1.0B taldean). Hala, euskal/espainiar jatorriko etxeguneen egitura ohikoena (% 76,8), arestian esan dugunez, bikoteak eta seme-alabek osaturikoa da (hauetakoren bat 25 urtetik beherakoa), eta egitura hori 1.0B kategoriako talde horretako etxebizitzaren % 28,4an baino ez da ematen. Bestalde, seme-alabekin eta beste pertsona batzuekin bizi den bikotearen egitura 1.0B taldeko etxeguneen % 28,8an ematen da, eta euskal/espainiar jatorriko pertsonen etxeguneen %9an baino ez.

17. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko biztanleen etxeguneen egitura, "Bigarren belaunaldiak" tipologiaren arabera (2011)

	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Aita edo ama eta harekin bizi den 25 urtetik beherako seme-alabaren bat	11,4	13,8	13,0	18,5	15,7	9,4
Bikotea eta seme-alabak (haietako bat 25 urtetik beherakoa)	76,8	51,7	58,4	48,9	45,6	28,4
Bikotea edo aita/ama eta haiekin bizi den 25 urtetik beherako seme-alabaren bat, eta haiekin batera bizi den/ diren beste pertsona bat/batzuk	8,9	24,9	23,6	25,8	26,4	28,8
Beste egitura mota batzuk	2,9	9,6	5,0	6,8	12,3	33,4
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

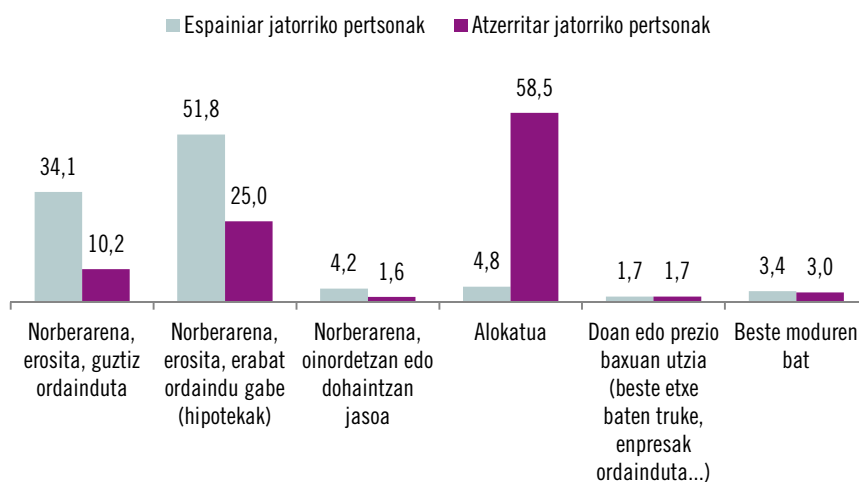
Bizilekuari buruzko datuak

Bizilekuarekin loturiko faktoreak hemen egin duguna baino zehaztasun handiagoz esploratu behar dira; izan ere, familia migratzaile gehienak, azkenerako, auzune pobreenetan finkatzen dira. Horren ondorioz, haien garapen- eta gizarteratze-prozesuak desberdinak izaten dira erdi-mailako auzuneetan finkatzen direnen aldean, auzo horietan hezkuntza, osasun, kirol eta bestelako arloetako ekipamenduak hobeak baitira. Atal honetan, erroldak hiru faktore interesgarriri buruzko informazioa ematen du, eta, hain zuzen, hiru aldagai horiek baino ez ditugu aztertu: etxebizitza zer erregimenetan daukaten, berogailua baduten eta interneterako sarbidea baduten.

Datuek erakusten dutenez, familia migratzaile gehienek alokairuan dute etxebizitza. Bertako familien % 4,8 baino ez da alokairuko etxebizitza batean bizi, eta, aldiz, familia migratzaileen erdia baino gehiago (% 58,5) bizi da alokatutako etxebizitza batean.

Bestetik, euskal familien % 34,1ek erabat ordainduta du bere etxebizitza, eta, aldiz, familia migratzaileen % 10,2k baino ez du lortu etxea osorik ordaintzea. Euskal/espainiar jatorriko familia gehien-gehienak (% 51,8) etxebizitza ordaintzen ari dira, eta, aldiz, atzerritar jatorriko familien laurden bat (% 25) ari da etxebizitzaren hipoteka ordaintzen.

16. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko etxegunek zer erregimenetan duten etxebizitza (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

Beste behin, atzerritar jatorriko familien artean nabarmenak dira aldeak. Hala, 2.0B taldeko ia erdiek beren etxebizitza daukate (guztiz ordainduta, ordaintzeko edo oinordetzan jasoa), eta, aldiz, gainerako taldeetan egoera horretan dauden pertsonen zifra askoz txikiagoa da. Horri loturik, adin handiagoarekin Espainiako estatura iritsitako pertsonen artean alokairuan bizi direnen portzentajea nabarmen handiagoa da (% 83,6koa, 1.25B taldearen kasuan, eta % 80,1koa, 1.0B taldearen kasuan) hemen jaiotakoaren artean edo lau urte bete baino lehen familiarekin elkartutakoaren artean baino (2.0B kategoria: % 58,5).

18. taula. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko etxegunek zer erregimenetan duten etxebizitza, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

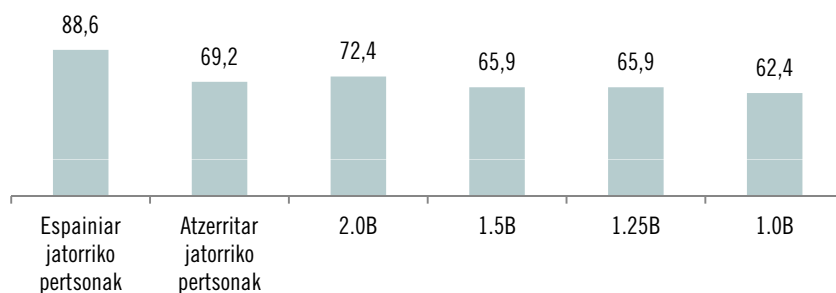
Edukitzera-erregimena	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Norberarena, erosita, guztiz ordainduta	34,1	10,2	14,2	4,0	3,8	4,5
Norberarena, erosita, oraindik ordaintzeko (hipotekak)	51,8	25,0	32,8	15,4	9,1	12,3
Norberarena, oinordetzan edo dohaintzan jasoa	4,2	1,6	2,1	1,2	0,9	0,6
Alokairuan	4,8	58,5	45,4	75,1	83,6	80,1

Edukizta-erregimena	Euskal/Esp. jatorria	Atzerritar jatorria	2.0B	1.5B	1.25B	1.0B
Doan edo prezio oso txikian utzita (beste etxegune batek, enpresak ordainduta...)	1,7	1,7	2,0	1,8	1,0	0,5
Beste moduren bat	3,4	3,0	3,5	2,6	1,6	2,1
Guztira	100	100	100	100	100	100

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

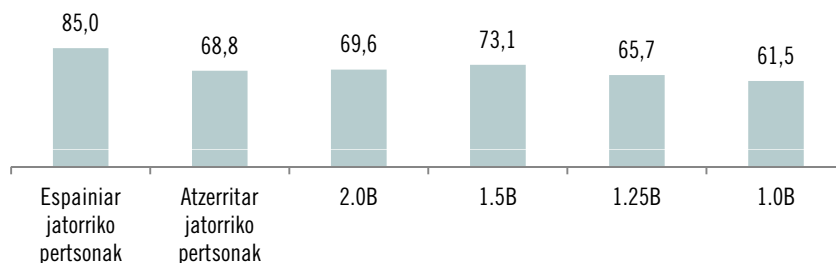
Berogailua eta Interneterako sarbidea, berriz, mugatuagoa dute familia migratzaileek. Bertako familien % 88,6k dauka berogailua etxean, eta, aldiz, familia migratzaileen % 69,2k baino ez dauka ekipamendu hori beren etxebizitzan. Interneterako sarbideari dagokionez, antzekoak dira ehunekoak. Bertako familien % 85ek dauka Interneterako sarbidea etxean, eta familia migratzaileen kasuan, % 68,8ra jaisten da portzentaje hori.

17. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko familiek etxebizitzan berogailua duten ala ez, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

18. grafikoa. Euskal/espainiar jatorriko eta atzerritar jatorriko familiek etxebizitzan Interneterako sarbidea duten ala ez, Ikuspegi tipologiaren arabera (2011)

Iturria: 2011ko Biztanleria eta Etxebizitza Erroldako datuak oinarri hartuta egin da

3

Bigarren belaunaldien zenbait ezaugarri, EABI oinarri hartuta

Errolda-datuak oinarri hartuta egin dugu lehen hurbilketa Euskadin bizi diren 25 urtez azpiko eta atzerritar jatorriko familietako pertsonen kolektibora. Atal honetan eta hurrengoan, ordea, zehatzago izan nahi dugu, eta bigarren belaunaldiak izendatu dugun kolektiboaren ezaugarriak aztertu nahi ditugu, hau da, 0tik 24 urtera bitarteko atzerritar jatorriko familietako pertsonen kolektiboarenak (gurasoetako bat atzerritar jatorrikoa edo nazionalitatekoa dutenak, gutxienez), izan Espainian jaiotakoak edo izan 4 urte baino gutxiago zituztela familiarekin berriz elkartutakoak.

Atal honetan, alderatu egingo ditugu bigarren belaunaldiak izendatu dugun kolektiboaren zenbait ezaugarri EAEn bizi diren atzerritarren guztizko biztanleriaren ezaugarriekin, eta, horretarako, Etorikin Atzerritarrei buruzko Inkestak⁵ (EABI) eskaintzen dizkigun aukerak baliatuko ditugu.

EABIn egindako azterlanean, bigarren belaunaldiko etxeak direla jo dira, baldintza hauetako bat betetzen dutenak:

1. Familiako kideren bat 24 urte baino gutxiagoko atzerritar jatorriko pertsona bat izatea, 4 urte edo gutxiago zituela familiarekin berriz elkartutakoa izanik.
2. Aita eta/edo ama atzerritar jatorrikoak izanik, 24 urte baino gutxiagoko seme-alabak izatea, izan horiek espainiar jatorrikoak edo izan 4 urterekin edo gutxiagorekin familiarekin berriz elkartutakoak.

⁵Inkestaren emaitzak Enplegu eta Gizarte Politiketako Saileko Estatistika Organo Espezifikoko "2014ko Etorikin Atzerritarrei buruzko Inkestaren emaitza nagusiak (EABI)" dokumentuan kontsulta daitezke.

EABIn haztatutako lagina 259.902 pertsonakoa da. Pertsona horietatik guztietatik 195.245 (% 75,1) atzerritar jatorrikoak dira. Bestalde, 165.989 bigarren belaunaldietako kolektibokoak dira eta/edo kolektibo horretako pertsona batekin bizi dira (52.541 espainiar jatorrikoak eta 113.448 atzerritar jatorrikoak dira).

Lan honetan, inkestak jorratzen dituen dimentsioen alderaketa egingo dugu, bigarren belaunaldietako kolektiboko pertsonen edo haiekin bizi direnen (aurrerantzean, BB kolektiboa) eta atzerritar jatorriko guztizko biztanleriaren (argitaratutako datuak) arteko alderaketa, hain zuzen.

19. taula. Bizikidetz-unitateetako biztanleak. Etorrin Atzerritarrei buruzko Inkestaren lagin haztatua (2014)

BB	Jatorria	
	Espainiarra	Atzerritarra
Bai	52.541 (% 20,2)	113.448 (% 43,7)
Ez	12.115 (% 4,7)	81.798 (% 31,5)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Egoera administratiboa

BB kolektiboko pertsonak denbora gehiagoz daude erroldatuta EAEn atzerritar jatorriko guztizko biztanleria baino. Horrez gain, BB kolektiboko pertsonen erdiek baino gehiagok dute espainiar nazionalitatea (% 54,1), eta ehuneko hori, espero zitekeen moduan, atzerritar jatorriko guztizko biztanleriarena baino dezente handiagoa da (% 29,9). Era berean, BB kolektiboko atzerritar nazionalitateko pertsonen % 89k du egoitza- edo lan-baimena; atzerritar jatorriko guztizko biztanleriaren artean, berriz, ehuneko hori % 59,7koa da. Bestalde, BB kolektiboan txikiagoak dira egoitza-baimena izan arren lan-baimenik ez dutenen ehuneko eta egoera irregularrean daudenen ehuneko.

20. taula. BB kolektiboaren eta atzerritar jatorriko biztanleriaren egoera administratiboa (%-tan) (2014)

	BB kolektiboa	Atzerritar jatorriko biztanleria
Erroldatzea		
Erroldatu gabea	0,2	0,8
5 urte baino gutxiagoz	15,1	23,9
5 urtez edo gehiagoz	46,2	64,8
Betidanik	38,4	10,5

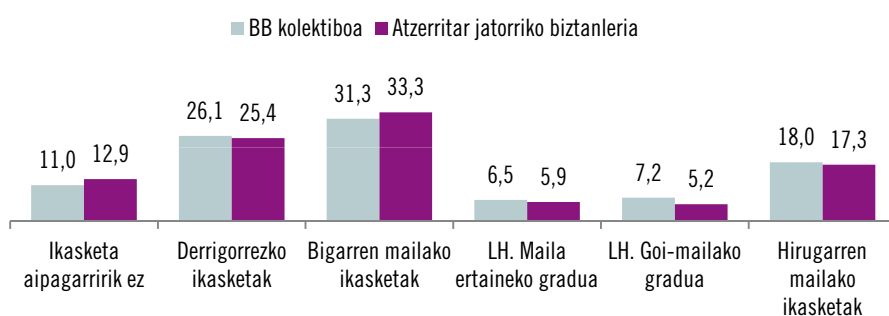
	BB kolektiboa	Atzerritar jatorriko biztanleria
Espainiar nazionalitatea	54,1	29,9
Egoera administratiboa (soilik atzerritarrena)		
Egoitza iraunkorra	74,0	45,5
Aldi baterako egoitza (lan-baimenarekin)	15,0	14,2
Aldi baterako egoitza (lan-baimenik gabe)	4,9	3,5
Beste egoera batean	0,3	0,3
Egoera irregularrean	5,6	6,1
Ustekabeko egoera irregularrean	0,3	0,6

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Ikasketa-maila eta hezkuntzari lotutako alderdiak

Ikasketa-mailari dagokionez, ez da alde handirik BB kolektiboaren eta atzerritar jatorriko guztizko biztanleriaren artean; alabaina, BB kolektiboan apur bat handiagoa da goi-mailako ikasketak dituztenen ehunekoa (Lanbide Heziketa eta ikasketa unibertsitarioak) eta apur bat txikiagoa ikasketarik ez dutenena.

19. grafikoa. BB kolektiboaren eta atzerritar jatorriko biztanleriaren ikasketa-maila (%-tan) (2014)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Bestalde, BB kolektiboan txikiagoa da eskolan integrazio-arazoren bat izan dutenen ehunekoa. Ehuneko hori % 4,4koa da, eta atzerritar jatorriko guztizko biztanleria kontuan hartzen bada, berriz, % 8,4koa.

21. taula. Ikasketa arautuak egiten ari den BB kolektiboko eta atzerritar jatorriko 16 urtetik beherako biztanleria, eskolako integrazio-arazoak kontuan hartuta (%-tan) (2014)

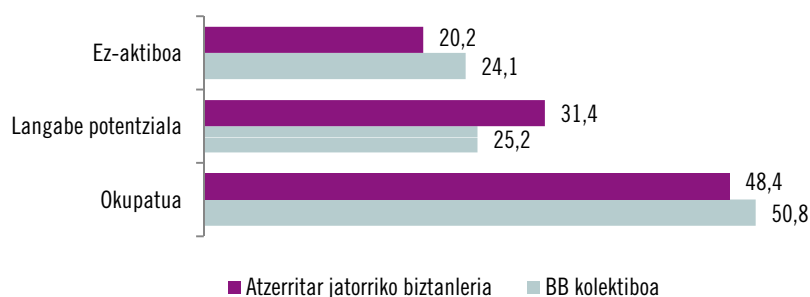
	BB kolektiboa	Atzerritar jatorriko biztanleria
Arazorik ez	95,6	91,6
Arazoren bat	4,4	8,4
Atzeratzea	2,7	4,5
Bazterketa	0,3	0,9
Huts egitea	0,0	0,0
Hizkuntza-arazoak	1,1	3,0
Elikadura-arazoak	0,2	0,0
Immigratzaile asko	0,1	0,4
Bestelakoak	0,1	0,1

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Aktibitatea, okupazioa eta langabezia

Lanerako adinean daudenen multzoa erreferentziatzat hartuta, 16 urtetik 66 urtera bitartekoena, ikusten da BB kolektiboan handiagoa dela okupatutako pertsonen ehunekoa eta txikiagoa dela langabeziaren eragina atzerritar jatorriko guztizko biztanlerian baino.

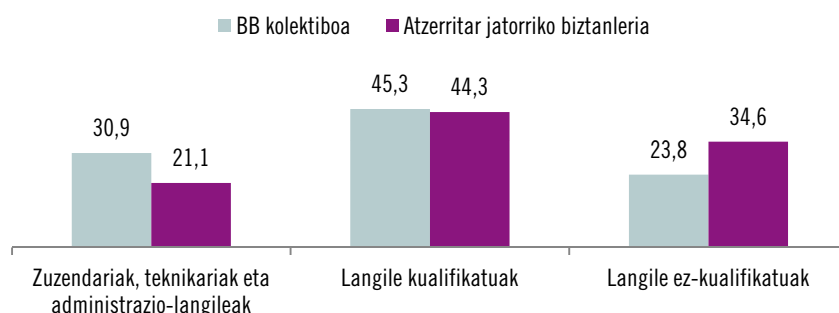
20. grafikoa. 16 urtetik 66 urtera bitarteko BB kolektiboko eta atzerritar jatorriko biztanleria, aktibitatearen arabera (2014)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Arreta biztanleria okupatuan jartzen bada, ikus daiteke lanpostu kualifikatuetan dihardutenen ehunekoa handiagoa dela BB kolektiboan atzerritar jatorriko biztanlerian baino. Izan ere, BB kolektiboan, langile ez-kualifikatuen ehunekoa % 23,8koa da, eta atzerritar jatorriko guztizko biztanlerian, berriz, % 34,6koa.

21. grafikoa. BB kolektiboko eta atzerritar jatorriko biztanleria, lanbide motaren arabera (2014)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Arazo ekonomikoak

EABIko datuak erreferentziatzat hartzen badira, ikusten da arazo ekonomiko gutxiago izaten direla BB kolektiboko pertsonen artean atzerritar jatorriko guztizko biztanleriaren artean baino. BB kolektiboko pertsonen % 41,2k dio ez duela arazo ekonomikorik etxean; ehuneko hori % 33,8koa da atzerritar jatorriko guztizko biztanleria kontuan hartzen bada. Era berean, alde handiak daude ezusteko gastuei aurre egiteko zailtasunei dagokienez (BB kolektiboaren % 25,5ek eta atzerritar jatorriko guztizko biztanleriaren % 31,1ek ditu horrelakoak).

22. taula. Behar ekonomikoei aurre egiteko zailtasunak, BB kolektiboan eta atzerritar jatorriko biztanlerian (%-tan) (2014)

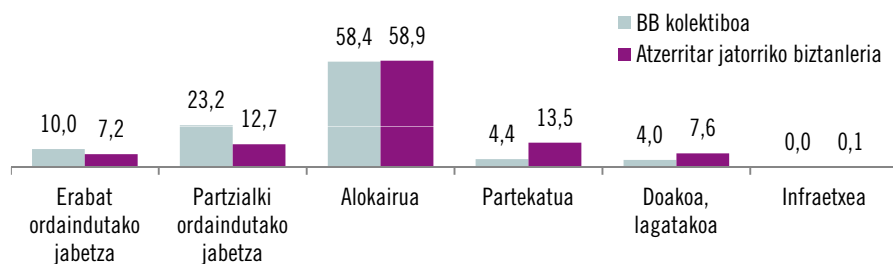
	BB kolektiboa	Atzerritar jatorriko biztanleria
Zailtasunik ez	41,2	33,8
Elikadura, jantziak-oinetakoak eta etxebizitza bermatzekoak	33,3	35,1
Ustekabeko gastuei aurre egitekoak	25,5	31,1
Oinarrizko beharrei aurre egitekoak, 6 hilabetez edo gehiagoz azken urtean	14,3	15,5

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Etxebizitzari buruzkoetan, azpimarratu beharra dago, joera nagusia alokairuan bizitzea den arren, etxebizitza baten jabe direnen edo izateko bidean direnen ehunekoa handiagoa dela BB kolektiboan atzerritar jatorriko guztizko biztanlerian baino. Izan ere, BB kolektiboko pertsonen % 33,2 bizi da jabetzan duen etxebizitzan (osorik edo zati bat ordainduta); atzerritar jatorriko guztizko biztanlerian, berriz, ehuneko hori % 20koa da. Bestalde, etxebizitza partekatzen

dutenen ehunekoa askoz txikiagoa da BB kolektiboan (% 4,4koa), atzeritar jatorriko guztizko biztanlerian baino (% 13,5).

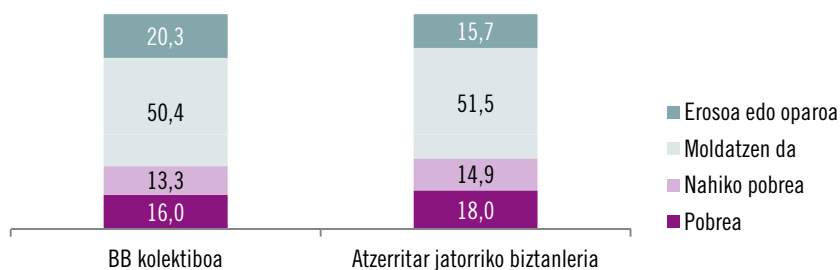
22. grafikoa. Etxebizitzaren edukitza-erregimena, BB kolektiboan eta atzeritar jatorriko biztanlerian (%-tan) (2014)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

Pobrezia- eta prekarietate-egoerei dagokienez, azpimarratu beharra dago etxeko egoera eroso edo oparoa dela jotzen dutenen ehunekoa handiagoa dela BB kolektiboko pertsonen artean (% 20,3) atzeritar jatorriko pertsonen guztizko multzoan baino (% 15,7). Ildo horretatik, etxeko egoera ekonomikoa txarra edo nahiko txarra dela uste dutenen ehunekoa apur bat handiagoa da atzeritar jatorriko guztizko biztanlerian.

23. grafikoa. Pobrezia/ongizatearen pertzepzioa, BB kolektiboan eta atzeritar jatorriko biztanlerian (%-tan) (2014)

Iturria: EABI 2014ko datuak oinarri hartuta egin da

4

Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkestaren azterketa

Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkestaren (PGDI) helburu nagusiak bi hauek dira: batetik, pobreziaren fenomeno eta fenomeno horrek EAEn duen eraginaren berri jakitea, aztertzea eta ebaluatzea, eta, bestetik, prekaritateari edo gizarte-desorekari loturiko adierazleak eskuratzea ere⁶.

Estatistika-eragiketa honek eskaintzen dituen ustiatzeko aukerak kontuan hartuta⁷, honako baldintza hauek betetzen dituztenak hartu ditugu “atzerritar jatorriko etxegune” gisa:

1. Etxegunean 0-24 urte arteko atzerritarren bat bizitzea.
2. Etxegunean aita eta/edo ama atzerriko nazionalitatekoak izatea eta seme-alabak edukitzea.

PGDIren lagin haztatuan 2.142.539 pertsona hartu dira (jasotzaileak erabili dira), eta horietatik 98.209 (% 4,6) 0-24 urte bitarteko atzerritar nazionalitateko pertsonak dira, eta 152.631 personas (% 7,1), bigarren baldintzak adierazitako egoeran daude; hau da, aita-amekin bizi dira eta hauek

⁶PGDI inkesta lau urtean behin egiten du Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak. Urte osoan edo urteko hilabete gehienetan familia-etxebizitza ohiko bizilekutzat erabiltzen duten familiei egiten zaie inkesta, eta galdeketatik familia osoari buruzko datuak eta familia osatzen duten gizabanakoei buruzkoak eskuratzen dira. 2012an 3.296 familiak osatu zuten lagina.

⁷PGDIk nazionalitatea aldagaiari buruzko informazioa besterik ez du ematen eta ez jaiotza-herrialdeari buruzkoa; hori dela eta, atal honetan aztertutako atzerritar jatorriko talde horretan ezin ditugu nazionalizatutako pertsonen seme-alabak sartu. Era berean, Espainiako estatura zer urtetan iritsi ziren ez dakigu, eta datu hori gabe, ezin dugu erabili talde horren barnean sortutako sailkapena (2.0B; 1.5B; 1.25B eta 1.0B).

atzerritar nazionalitatekoak dira⁸. Guztira, lagin horretako 165.257 pertsona dira atzerritar jatorrikoak, lehen edo bigarren egoeran egoteagatik; hau da, PGDIⁿ kontuan hartutako pertsonen % 7,7.

23. taula. Etxeguneetan bizi den biztanleria. Pobrezia eta Gizarte-desberdintasunei buruzko Inkestaren lagin haztatua (2016)

	K	%
0-24 urteko atzerritarak (1)	98.209	4,6
Guraso atzerritarren seme-alabak (2)	152.631	7,1
Bigarren belaunaldiak*	165.257	7,7
Guztira, etxeguneetan bizi diren pertsonak, PGDI	2.142.539	100,0

*Atzerritar jatorrikoak: 1. eta/edo 2. egoeran dauden pertsonak

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

Ondorengo taula eta grafikoetan, lagineko etxeguneetako biztanleen guztizko datuak eta atzerritar jatorriko pertsonen datuak adierazi eta alderatu ditugu, inkestan aztertutako arlo eta dimentsio guztietan.

Pobreziaren eta prekarietatearen adierazleak mantenuari dagokionez (errenta)

Taula honetan oinarrizko beharrianak betetzearekin lotura gehien duten PGDIko adierazleak adierazi ditugu. Nabarmena da atzerritar jatorriko biztanleek zailtasun handiagoak dituztela oinarrizko beharriaz aurre egiteko: atzerritar jatorriko etxeguneetako pertsonen % 43,5ek oinarrizko gastuak murriztu behar izan dituzte, eta % 16,6k ez du, gaur egun, gastu horiei aurre egiteko adina sarrera. Aldiz, lagunaren guztizko datuak aintzat hartuz gero (euskal biztanleria osoa), adierazle horien ehunekoak nabarmen txikiagoak dira: % 16,5 eta % 5,5, hurrenez hurren.

Zailtasun horien ondorioz, atzerritar jatorriko pertsonak, oro har, arazo handiagoak dituzte elikadura egokia eskuratzeko edo ohiko gastuei aurre egiteko.

⁸Era berean, erreferentziazko unitatea familia denez, ezin ditugu kontuan hartu gurasoen etxetik joan eta beren kabuz bizi diren atzerritar jatorriko (aita edo ama atzerritar nazionalitatekoa) 25 urtetik beherako gazteak.

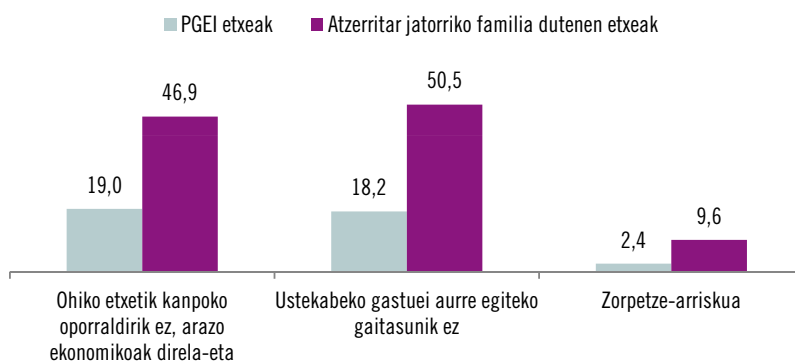
24. taula. Gabezia-adierazleak, diru-sarrerei eta mantenuari dagokienez (%-tan) (2016)

	PGEI etxeak	Atzerritar jatorriko etxeak
Oinarrizko gastuak murriztu beharra dute	16,5	43,5
Ezin diete aurre egin oinarrizko gastuei	5,5	16,6
Elikatzeko arazoak dituzte		
Elikatzeko arazo larriak dituzte	3,6	12,9
Elikatzeko oso arazo larriak dituzte	3,1	12,0
Etxean gosea zer den ikusi dute	1,7	4,0
Ez dute elikagai proteinadunik jaten gutxienez 2 egunetik behin	3,4	16,6
Arazoak dituzte betebeharrei edo ohiko gastuei aurre egiteko		
Ez dute ordaintzen edo berandu ordaintzen dute	6,3	22,4
Hornidura eten diete	2,0	7,3
Ondasunak bahitu dizkiete	0,8	1,2
Jabetzak saldu dituzte. Etxez edo ikastetxetz aldatu dira	0,9	1,7
Irauteko beste arazo batzuk dituzte		
Bigarren eskuko arropak erabili beharra izan dute	6,7	21,7
Etxean hotza sentitu dute azken neguan	8,9	25,1

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

Gauzak horrela, ez da harrizkoa atzerritar jatorriko etxeetan bizi diren pertsonetatik ia erdiek esatea ez direla gai ustekabeko gastuei aurre egiteko; lagina osorik hartzen bada, berriz, egoera horretan dauden pertsonen ehunekoa % 19,0koa da. Era berean, arazo ekonomikoak direla-eta oporretara joaten ez direnen ehunekoa handiagoa da atzerritar jatorriko gurasoak dituzten biztanleen artean, eta zorpetze-arriskua handiagoa da atzerritar jatorriko gurasoak dituztenen artean (% 9,6), laginaren guztizkoan baino (% 2,4).

24. grafikoa. Ongizate-gabeziaren eta zorpetzearen adierazleak (2016)

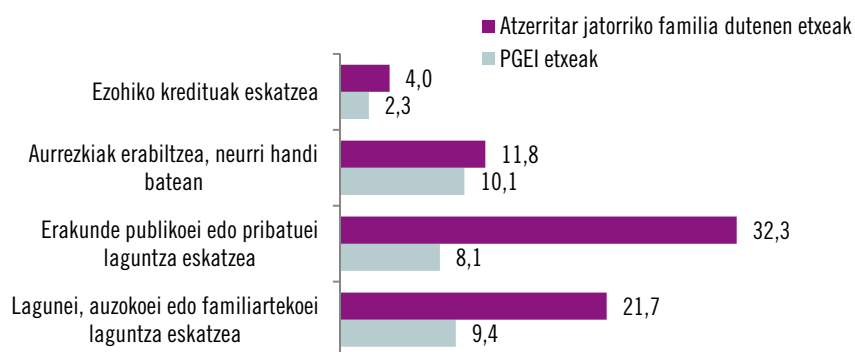

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

Horren ondorioz, kanpoko laguntza gehiago eskatzen ditu atzerritar jatorriko gurasoak dituzten pertsonen kolektiboak laginaren guztizkoan baino. Aipatu

behar da, horrez gain, atzerritar jatorriko gurasoak dituztenek, normalean, erakunde publikoei edo pribatuei laguntza eskatzen dietela zorpetzeari aurre egiteko, eta euskal biztanleriaren guztizkoak, berriz, helburu horretarako aurrezkiak baliatzen dituela, neurri handi batean.

25. grafikoa. Gabezia-arriskuei eta horiei lotutako zorpetze-arriskuari aurre egiteko moduaren adierazleak (2016)

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

Pobrezia- eta prekarietate-adierazleak metatze-alorrean (ondarea eta epe luzerako bizi-baldintzak)

Hainbat pertsonak ez dute ahalmenik epe ertainera eta luzera bizi-baldintza onargarriak finkatzeko eta sor daitezkeen aparteko gastu-beharrei aurre egiteko gutxieneko erreserba-ondarea izateko; hain zuzen, gaitasun falta horri loturik daude metatutako pobrezia- eta prekarietate-egoerak. Honako hauek hartu dira kontuan: etxebizitzetako instalazio eta ekipamenduetako gabeziak, erreserba-ondarearen zenbatekoa eta ohiko beste ondasun eta zerbitzu batzuk izatea (norberaren autoa, oporrak hartzeko aukera, etab.). Atal honetako gabezia-adierazleak ere erakusten dute atzerritar jatorriko familietako kideek zailtasun handiagoak dituztela. Epe luzerako bizi-baldintzetan eta familien erreserba-ondarean sor daitezkeen arrisku-faktoreekin loturik daude adierazle horiek.

Lagin osoko pertsonak kontuan hartuta, biztanleen % 4,4 behar adinako baldintzak betetzen ez dituzten etxebizitzetan bizi da; aldiz, atzerritar jatorriko familietako pertsonen kasuan portzentaje hori % 18,2koa da.

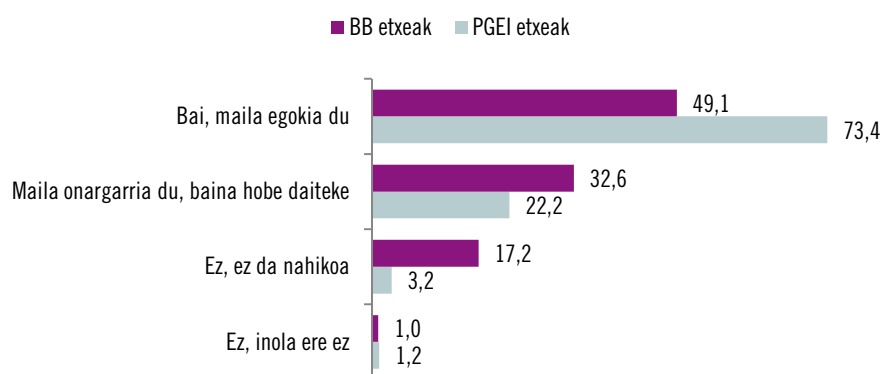

25. taula. Gabezia-adierazleak, metatzeari dagokionez (ondarea eta bizi-baldintzak) (2016)

	PGEI etxeak		Atzer. jat. etxeak	
	K	%	K	%
Jabetza partzialki ordaindua, alokairua eta antzekoak	954.582	44,3	135.192	81,8
Aurrezkirik ez	463.785	21,6	91.586	55,4
Urtebeteko gastuetarako aurrezterik ez	1.020.777	47,6	129.626	78,4
Hamar urte baino gutxiagoko autorik ez	1.161.696	54,2	96.953	58,7
Bestelako ondare-ondasunik ez (etxea edo aurrezkiak ez direnak)	1.529.950	71,4	153.587	92,9
Astebete edo gehiagoko oporrik ez	820.434	38,3	95.697	57,9
Astebete edo gehiagoko oporrik ez (arrazoi ekonomikoak direla-eta)	407.679	19,0	77.585	46,9

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

26. grafikoa. Etxebizitza egokia izatea (2016)

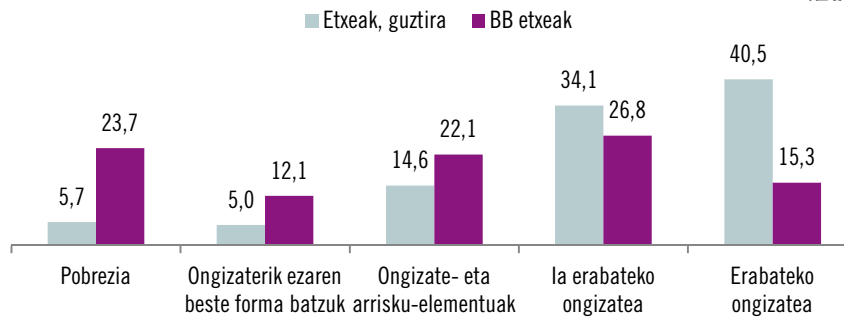

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

Benetako pobrezia eta prekarietatearen adierazle sintetikoak

Pobrezia eta ongizate-gabezia egoerek duten eragina modu objektiboan neurtzeko aukera ematen duten adierazleak ere garatzen ditu inkestak. Horrenbestez, benetako pobrezia eragina % 5,7koa da inkestaren lagin osoa kontuan hartuta, eta % 23,7koa, atzerritar jatorriko pertsonak bizi diren familiak aintzat hartuta. Era berean, biztanleria osoa kontuan hartuta, familien % 40,5 erabateko ongizate-egoeran bizi da, eta, aldiz, atzerritar jatorriko biztanleen % 15,3 baino ez da iristen ongizate-maila horretara.

27. grafikoa. Benetako ongizaterik ezaren eta pobrezia-aren eskalako egoerak (2016)

Iturria: PGDI 2016ko datuak oinarri hartuta egin da

5

Ondorioak

Txosten honen aurkezpenean esan dugu lan hau atzerritar jatorriko pertsonen eta/edo familia migratzaileen egoera zein den jakiteko lehen ahalegina dela, eta, beraz, erronka handia. Era berean, hemen jasotako emaitzak etorkizuneko ikerlanen hipotesi edo abiapuntu izatea da gure helburua eta nahia, kontuan hartuta literatura zientifikoan *bigarren belaunaldi* esaten zaienek (txosten honetan 2.0 belaunaldia izendatu dugun taldea) ordezkari nabarmena izango dutela etorkizunean EAEn; izan ere, 2011. urterako jada, EAEn bizi ziren 0 eta 24 urte bitarteko biztanleen % 10 zen belaunaldi horretako kidea. Zifra horri gehituz gero gurasoetako bat atzerritar jatorrikoa izanik 4 urte baino gehiagorekin gure autonomia-erkidegora iritsitako 0 eta 24 urte bitarteko pertsonen kopurua, EAEn bizi diren atzerritar jatorriko biztanleen portzentajea %16 ingurukoa da.

Era berean, zehaztu nahiko genuke pertsona migratzaileen seme-alaba izateak ez lukeela, berez, gazte hauek aztergai edo ikerlan bateko xede bihurtzeko arrazoi nahikoa izan behar; izan ere, hori egitean migratzaile izatearen oinordetza indartzen jardungo genuke esparru zientifikotik. Hala ere, Moscusik (2007) nabarmendutakoaren harira, etorkinen seme-alabak subjektu espezifikotzat har daitezke, bi eratako bazterketa jasaten dutelako (gizarte eta lan arlokoa, batetik, eta etnikoa, bestetik), eta, horren ondorioz, guztiz bestelako esperientzia biografikoa bizitzen dutelako beren belaunaldiko beste gazte batzuen aldean, gurasoen migrazio-ibilbideari estu loturiko esperientzia.

Gure emaitzetan ere islatu ditugu esperientzia biografiko desberdin horiek. Hala, Biztanleria eta Etxebizitza Errolda eta Pobreziari eta Gizarte-desberdintasunen Inkesta zehatz eta zorrotz aztertu ondoren, atzerritar jatorriko pertsonen (eta talde horretako kategorien) eta euskal/espainiar jatorriko biztanleen artean dauden aldeak egiaztatu ahal izan ditugu. Alderdi eta esparru askotan dira

agerikoak alde horiek: etxegunearen egituran, etxebizitzaren ezaugarrietan, pobrezia- eta prekarietate-egoerek duten eraginean eta abar.

Horrenbestez, biztanle horien profila hezurmamitzen duten zenbait faktore laburbildu ditugu, etorkizuneko politika eta jardunei begira orientagarri izan daitezkeelakoan:

Bigarren belaunaldien ezaugarriak EAEn

EAEn bizi diren 0 eta 24 urte bitarteko 76.914 pertsonak atzerritar jatorrikoa dute gurasoetako bat gutxienez. Gehienak, 46.609 pertsona (% 60,6), 2.0B kategoriakoak dira; hau da, atzerritar jatorriko pertsonen seme-alaba izanik Espainiako estatuan jaiotakoak edo gehienez ere 4 urte zituztela berriro ere familiarekin elkartutakoak. Zorrotz jokatuta, bigarren belaunaldiak dira.

Gipuzkoan bizi dira gurasoetako bat gutxienez atzerritar jatorrikoa duten 0 eta 24 urteko pertsona gehien: 37.748 (% 49,1), hain zuzen ere. Bizkaian, 22.978 pertsona bizi dira (% 29,9) eta, azkenik, Araban, 16.188 (% 21).

EAEn bizi diren atzerritar jatorriko biztanle gehienak espainiar nazionalitatekoak dira; hain zuzen, 32.827 lagun (% 42,7) dira nazionalitate horretakoak. 32.827 gazte horietatik % 93,3 2.0B kategoriakoa da: Espainiako estatuan jaiotakoa edo 4 urte bete baino lehen familiarekin berriro elkartutakoa. Espainiarren ondoren, nazionalitate hauetakoak dira bigarren belaunaldietako kide gehienak: marokotarrak (% 8,4), errumaniarrak (% 7,6), kolonbiarrak (% 5,8), boliviarrak (% 5,1) eta ekuadortarrak (% 4,1).

Pertsona horiek jaio diren herrialdea, hein handi batean bat dator aurrez aipatutako nazionalitateekin. Espainiako estatuan jaiotakoak dira gehienak, eta, ondoren, nabarmentzekoak dira beste zenbait jatorri, hala nola Kolonbia eta Ekuador.

Ikasketak

Atzerritar jatorriko gazteen aita-amen artean handiagoa da ikasketarik gabeko pertsonen ehunekoa, eta, aldiz, euskal/espainiar jatorrikoen artean handiagoa da hirugarren mailako ikasketak dituzten gurasoen ehunekoa.

Langabezia-tasa handiagoa da atzerritar jatorriko pertsonen aita-amen artean.

Migratzaileen ondorengoen eskola-ibilbidea aztergai dugula, zuhurtzia osoz jokatuta, ondoriozta dezakegu 16 eta 24 urte bitarteko gazte gehienak (% 60,7) ikasten ari direla, eta portzentaje hori % 46ra jaisten dela atzerritar jatorriko biztanleen artean.

Aztertzen badugu 17 eta 24 urte bitarteko gazte horiek zer ikasketa egiten ari diren, nabarmentzekoa da euskal/espainiar jatorriko pertsonen ia erdia unibertsitate-ikasketak ari direla egiten, eta, aldiz, atzerritar jatorrikoen artean, % 22,7 baino ez. Aldiz, enplegu-zerbitzuetako prestakuntza-ikastaroak eta arautu gabeko beste ikastaro batzuk egiten ari diren atzerritar jatorriko pertsonen portzentajea % 30ekoa da.

Egoera administratiboa eta lan-egoera

Atzerritar jatorriko guztizko biztanleriarekin alderatzen bada, BB kolektiboak egoera administratibo hobea du hark baino, hau da, irregulartasun-tasa txikiagoa du eta denbora gehiagoz dago EAEn erroldatuta.

Horrez gain, ikusten da BB kolektiboaren lan-egoera hobea dela atzerritar jatorriko guztizko biztanleriarena baino, hots, langabezia gutxiago dagoela eta okupatutako langile kualifikatu gehiago daudela kolektibo horretan.

Pobreziarekin lotura duten faktoreak

Atzerritar jatorriko pertsonen osaturiko etxeguneetan bizi diren pertsonen ia erdiak (% 44,3) murriztu egin behar izan ditu oinarrizko gastuak, eta horietatik % 16,6k ezin ditu gaur egun gastu horiek ordaindu.

Atzerritar jatorriko familiek zailtasun handiagoak dituzte aisialdia eta denbora libre baliatzeko eta horietaz gozatzeko.

Atzerritar jatorriko etxeguneetan bizi diren pertsonen erdiak ez du ahalmenik ezusteko gastuei aurre egiteko; aldiz, euskal/espainiar jatorriko biztanleen artean zifra hori % 19ra murrizten da.

Esana esan, azpimarratu behar da BB kolektiboak apur bat gaitasun handiagoa duela oinarrizko beharrei aurre egiteko atzerritar jatorriko guztizko biztanleriak baino.

BIBLIOGRAFIA

- Ararteko, I. (2011). Arrisku egoera berezietan dauden adingabeak: Arartekoaren erakundeak Eusko Legebiltzarrari igorritako aparteko txostena.
- Carrasco, S., Pámies, J., & Bertran, M. (2009). Familias inmigrantes y escuela: Desencuentros, estrategias y capital social. *Revista complutense de educación*, 20(1), 55-78.
- Etxeberría, F., & Elosegui, K. (2010). Integración del alumnado inmigrante: obstáculos y propuestas. *Revista Española de Educación Comparada*, (16), 235-264.
- Franzé, A., Moscoso, M. F., & Sánchez, A. C. (2011). “Donde nunca hemos llegado”. Alumnado de origen latinoamericano: entre la escuela y el mundo laboral, in *Biculturalismo y segundas generaciones: integración social, escuela y bilingüismo* (279-308). Icaria.
- Irakas-Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundea (ISEI-IVEI). 2014. *Ikasle etorkinen emaitzak EAEn*. Esteka honetan eskuragarri: <http://www.isei-ivei.net/cast/pub/ED13/ED13-Informe%20alumnado%20inmigrante-final.pdf>
- López, D. E., Stanton-Salazar, R. D., Rumbaut, R. G., & Portes, A. (2001). Ethnicities: children of immigrants in America. *Ethnicities: children of immigrants in America*.
- Moncusi, F. (2007). Segundas generaciones: la inmigración como condición hereditaria. *AIBR, Revista de Antropología Iberoamericana*, 2(3), 459-487.
- Moreno, G. eta Aierdi, X (2011): Euskadiko Immigrazioaren Urtekaria, 2010. Zarautz: Ikuspegi@k, Immigrazioaren Euskal Behatokia.

Portes, A., & Aparicio, R. (2013). *ISLEG proiektua (Espainiako estatuko bigarren belaunaldiari buruzko luzekako ikerketa)*. Working Paper, Madril: Princetongo Unibertsitatea eta Ortega y Gasset Unibertsitate Institutua.

Poveda, D., Jociles, M. I., & Franz, A. (2009). La diversidad cultural en la educación secundaria en Madrid: experiencias y prácticas institucionales con alumnado inmigrante latinoamericano. *Papeles de Trabajo sobre Cultura, Educación y Desarrollo Humano*, (5), 3.

Rumbaut, R. G. (2004). Ages, Life Stages, and Generational Cohorts: Decomposing the Immigrant First and Second Generations in the United States. *International Migration Review*, 38(3), 1160-1205.

Azkenaldiko migrazio-fenomenoek euskal errealtate soziokulturala aldatu dute. Gure gizarteko aniztasuna gero eta handiagoa da, eta orain arte izan ez ditugun erronkak jartzen dizkigu, kohesioarekin, integrazioarekin eta elkarbizitzarekin lotuta. Bizitzen ari garen aldaketak argitzeko, Ikuspegi – Immigrazioaren Euskal Behatokia Euskadin bizi diren jatorri atzerritarreko pertsonen seme-alaben fenomenoak ikertzen ari da, eta txosten hau da lehena, bigarren mailako iturrietan oinarrituta (errola, pobrezia, buruzko euskal inkesta, EABI...), datu soziodemografikoen panoramika bat eskaintzen.

Dokumentu hau *Haur eta gazteen aniztasuna EAEn. (Oker izendatutako) bigarren belaunaldiak* izenburua duen ikerketaren zati bat da. Ikerketa horrek dibulgaziozko helburua du, eta ahal den alderdi guztietatik saiatzen da jatorri atzerritarra duten pertsonen seme-alaben fenomenoak aztertzen: alderdi teorikotik, datu soziodemografikoen azterketatik, pertsona adituen eta hezitzaileen ikuspegitik, euskal haurren eta gazteen nahiz haien familien ikuspegitik, bai eta euskal gizarte osoaren ikuspegitik ere.

